

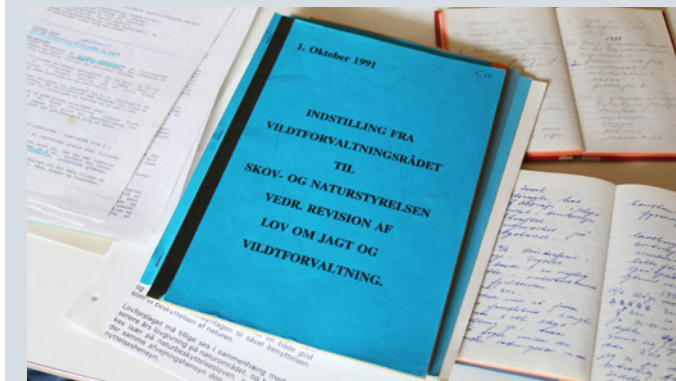
Køkkenbordsforliget

Her følger det sidste kapitel i vores serie om køkkenbordsforliget.

Det var i forbindelse med køkkenbordsforliget, at fagligheden i vildtforvaltningen for alvor kom i højsædet.

Det var i forbindelse med køkkenbordsforliget, at jægerne og de øvrige grønne interesseorganisationer lærte at samarbejde.

Der var i forbindelse med køkkenbordsforliget, at jagten blev fremtidssikret, og de jagtkritiske røster i samfundet forstummede.

KØKKENBORDSFORLIGET DEL 3

Et unikt Vildtforvaltningsråd

I begyndelsen af 90'erne fik Vildtforvaltningsrådet etableret sin status som et meget magtfuldt organ. Interesseorganisationerne på naturområdet fandt nemlig fælles fodslag og kom med fælles indstillinger.

Tekst og foto: Kim Lykke Jensen

ØVRIGT: DN, DOF, Friluftsrådet, Dansk Jagtforening, Landsjagtforeningen af 1923 og Dansk Strandjagtforening havde efter længere tids arbejde indgået køkkenbordsforliget med en lang række konkrete anbefalinger til den nye jagtlov. Køkkenbordsforliget blev præsenteret den 19. februar 1991, hvorefter det blev bragt ind i det samlede Vildtforvaltningsråd. I de kommende måneder arbejdede alle organisationer i rådet konstruktivt med at omdanne køkkenbordsforliget til en decideret indstilling til ministeren. Der blev blandt andet nedsat et udvalg under ledelse af Vilhelm Bruun de Neergaard, der var formand for Dansk Skovforening. Det blev besluttet, at de forskellige parter skulle have god mulighed for at gå i dybden med de centrale problemstillinger. Derfor blev gruppens medlemmer indlogeret på en større gård i Himmerland – sammen med embedsmænd fra ministeriet – indtil arbejdet var færdigt.

Det var også i disse dage, at de sidste detaljer omkring dannelsen af Danmarks Jægerforbund faldt på plads, så fusionen mellem de tre gamle jagtfor-

eninger kunne blive en realitet med virkning fra årsskiftet til 1992.

Den blå betænkning

– Vi blev muret inde på Lovnkærgaard ved Mariager Fjord. Her gik Kristian Raunkjær og jeg blandt andet en lang tur og talte sammen. Så skete der det, at vi begge så vores første hærflugl – det var en særlig oplevelse for os begge. Det at have disse oplevelser sammen og lave mad sammen var også betydningsfuldt i forhold til at skabe den gode kemi, som var en forudsætning for de gode resultater, vi skabte i Vildtforvaltningsrådet i de følgende mange år, siger Svend Bichel, der var præsident for DN fra 1984 til 1996.

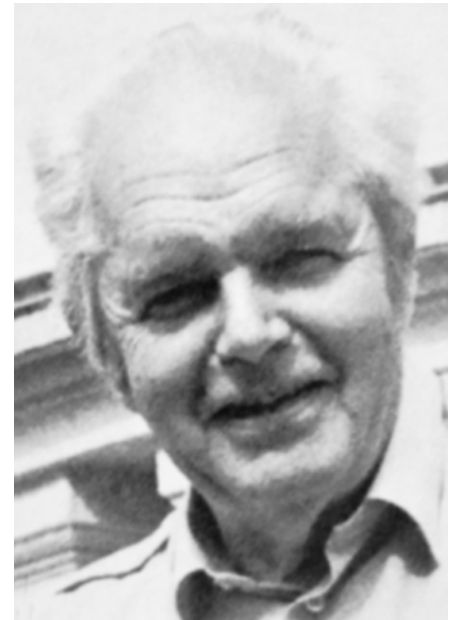
De forskellige parter i forhandlingerne fremhæver i dag samstemmende, at forhandlingsklimaet var aldeles fremragende, og at meget i dag kunne have set meget anderledes ud, hvis ikke det havde været tilfældet.

– Vi lavede mad sammen og gik ture. Det var det, som man i dag kalder teambuilding. Når forhandlingerne gik i hårdknude, dikterede de Neergaard, at vi skulle tage en middagslur. Disse pauser var der også brug for, når bag-

landene skulle konsulteres. Vi havde en del diskussioner om jagt- og forstyrrelsesfrie kerneområder. I det spørgsmål gjaldt det om at finde en balance mellem benyttelse og beskyttelse. Friluftsrådet var optaget af at sikre adgangen til naturen, også i de reservater, som stod til at blive oprettet. Kompromiset i den sag blev, at der ikke måtte være adgang i fuglenes yngletid, men til gengæld resten af året, fortæller Jane Lund Henriksen, der var Friluftsrådets repræsentant i arbejdsgruppen.

Resultatet af dette arbejde i Vildtforvaltningsrådet blev den såkaldte blå betænkning, som blev fremsendt til direktøren i den daværende Skov- og Naturstyrelse. Herefter gik embedsværket i gang med at lave den egentlige lovtekst baseret på indholdet i betænkningen. Forslaget røg frem og tilbage mellem forhandlingsparterne og embedsværket, indtil interesseorganisationerne havde den lovtekst, som de ønskede. Det krævede visse sværdslag fra Vildtforvaltningsrådet, men man stod sammen, indtil alt var på plads.

Alle partier i folketinget – på nær Fremskridtspartiet – vedtog den nye Lov om jagt og vildtforvaltning den 6.

Kristian Raunkjær, Jørgen Vesterdahl og Gustav Rønholt var mændene bag sammenlægningen af de tre gamle jagtforeninger til Danmarks Jægerforbund i 1992. Det gav en kolossal styrke, at jægerne herefter kunne tale med en stemme.

maj 1993. Der var stor glæde i Vildtforvaltningsrådet. Man havde opnået noget, som de fleste havde troet var umuligt – nemlig at samle alle organisationer på naturområdet i en fælles forståelse.

Loven trådte i kraft ved jagtårets start den 1. april 1994.

Man havde dermed fået en meget moderne jagtlov, som alle parter kunne se sig i – og med jægerøjne en langt, langt bedre jagtlov, end man havde turdet håbe på.

Vildtforvaltningsrådet i nøgleposition

Vildtforvaltningsrådet havde leveret og dermed sikret sig en meget stærk position overfor magthaverne på Christiansborg. Politikerne så det dengang som en meget stor styrke, at alle de forskellige interesser på naturområdet (også rent partipolitisk) var repræsenteret i rådet, ligesom der var en uhyre stor faglighed til stede i rådet.

– Det var i det hele taget en herlig tid, hvor vi fik skabt mange resultater og udstukket en langsigtet retning på vildtforvaltningsområdet. Det var blandt andet noget særligt at få foretræde for Folketingets miljøudvalg, hvor vi kunne præsentere ting i enighed, der var helt klappet af og klart til at blive indført, siger Svend Bichel, der som DN's præsident sad i Vildtforvaltningsrådet.

Da loven blev vedtaget, var Svend Auken (S) lige blevet miljøminister. Under ham kom det grønne område

for alvor på den politiske dagsorden, og såvel ministerium som styrelse voksede betragteligt. På grund af den fremragende proces omkring det lovforberedende arbejde gav ministeren Vildtforvaltningsrådet opgaven at udmønte lovens mange bekendtgørelser.

En af de største knaster var at få udarbejdet reservatbestemmelserne, som var et af køkkenbordsforligets helt centrale punkter.

– Det var et kæmpe arbejde, der kom til at løbe over næsten 10 år. Der blev nedsat en task force under styrelsen til at kigge på beskyttelsesniveauet i de enkelte områder. Der blev nedsat lokale brugergrupper, og jeg selv sad i en arbejdsgruppe under Vildtforvaltningsrådet, der skulle komme med forslag til den endelige bekendtgørelse. Det var en kunst at få alle enderne til at nå sammen. Det handlede om, at alle parter skulle være lige utilfredse med resultatet. Det sikrede, at vi bevarede mulighederne for at drive jagt i reservaterne på den lange bane, fortæller jægerforbundets mangeårige strandjagtconsulent, Niels Henrik Simonsen.

De følgende år i Vildtforvaltningsrådet gik med at arbejde med de øvrige bekendtgørelser, som skulle udmønte rammelovens intentioner. Alt åndede fred og idyl – indtil en dag i 1996.

Jagten på spil

I 1996 ramte en decideret bombe de danske jægere. Rapporten "Anskyd-

ninger af vildt" (Noer m.fl. 1996) fra det daværende Danmarks Miljøundersøgelser blev offentliggjort. Af den fremgik det, at en række vildtarter levede med hagl i kroppen efter jægerens anskydninger. Eksempelvis fløj en tredjedel af alle voksne edderfuglehunner rundt med hagl i kroppen. Rapporten fik stor bevågenhed i pressen. Dyr, der lider, er ikke noget, som befolkningen vil acceptere. Det var derfor en meget alvorlig sag for de danske jægere. En sag, der ville kunne sætte jagtens fremtid på spil.

– Da anskyningsrapporten kom frem, var vi i Vildtforvaltningsrådet til møde, hvor Auken offentligt sagde, at det var det værste svineri, han nogensinde havde set. Efter mødet sagde han: – Hjorth, Bichel, Raunkjær og Lund! Kom med herover. Vi gik over i en rolig krog, og jeg tænkte: "Uha, nu er den gal." Auken sagde: "Lyt godt efter: Raunkjær, vi er enige om, at det her ikke er godt? I jægere får tre år til at løse det her enorme problem. Og I tre andre tier stille og giver jægerne arbejdsro til at løse opgaven." Det var en mand af format, der tacklede situationen på den måde. Mange andre politikere ville have udnyttet folkestemningen til egen fordel, siger Kristian Raunkjær, der på det tidspunkt var blevet formand for Danmarks Jægerforbund.

Han er ikke i tvivl om, at tingene havde set markant anderledes ud, hvis der ikke på forhånd var blevet skabt et sammentømret forhold mellem organisationerne i forbindelse med køk-

Hold afstanden

Som bilister ved vi, hvor vigtigt det er at holde den rigtige afstand til den forankende i forhold til fart, vej og vejrmæssige forhold. Målet er, at man altid skal have kontrol over situationen. Hensigten er at minimere risikoen for en ulykke.

Det sammen gør sig gældende, når det drejer sig om jagt – dog med moskat fortægt, for her gælder det netop ikke om at få afstanden hævet. Tværtimod. På jagt skal afstanden generelt være mindre, så vildtet opblikkeligt forender for det effektive haglskud på de mange dejlige jagtture, der venter os i de kommende måneder!

Det er det meget klare budskab, der som en rød tråd går gennem hele værket "Status for undersøgelse af anskudninger af vildt", der blev udgivet af DMU i juni måned. En jæger er selvskydende med en haglbøsse, når han/hun er påpasselig med den individuelle tilpassede skudafstand, og et utal af undersøgelser viser, at den for næsten alle ligger på maksimalt 25 meter.

Det er en værdifuld oplysning at få, inden jagtsæsonen starter. For er den maksimale, personlige afstand ikke allerede på plads hos den enkelte jæger, skal

Kristian Raunkjær, formand for Danmarks Jægerforbund

den afprøves, inden man skyder til levende mål. Bevidsthed hos alle om den personlige, effektive skudafstand er helt afgørende for, at vi jægere som gruppe kan løse vores vigtigste opgave: At få reduceret anskudningerne til det lavest mulige.

Opmunende er det dog, at når skudafstanden er afpasset egen formåen, er haglskuddet særdeles effektivt. Derfor ser hovedbestyrelsen fortroingsfuldt på de kommende jagtsæsoner, hvor vi vil se resultatet af den handlingssplan, som blev udarbejdet i 1995.

Helt afgørende for succesen er, at patronforbruget står i forhold til antallet af leverede stykker vildt. Breges der mere end én patron, er der risiko for en anskudning, og den risiko skal gøres så lille som mulig. Skyd derfor aldrig, før sikkerheden for en fuldtrefter er optimal. Da er glæden ved jagten også størst.

Knæk og bræk i den kommende jagtsæson.

Med jægertilben

Kristian Raunkjær

JÆGER 9 / 1998 3

Kristian Raunkjær forstod situationens alvor, så han brugte enhver lejlighed til at italesætte problemet.

► køkkenbordsforliget. Ellers ville de øvrige organisationer i Vildtforvaltningsrådet formentlig have brugt anskudningsproblematikken som anledning til at åbne en ny krig mod jægerne.

– Hvis ikke vi havde løst anskudningsproblematikken, er jeg sikker på, at der var sket særdeles markante indskrænkninger i jagten. Vi fik otte år til at løse problemet – og vi klarede det ved hjælp af en målrettet kampagne. Jeg er meget stolt over, at vi klarede det, uden at der kom et lovindgreb, siger Kristian Raunkjær.

Det krævede også en markant indsats af jægerforbundet. Raunkjær talte dunder til jægerne overalt i landet, der blev lavet en markant oplysningskampagne, og mobile skydebaner blev sendt rundt i landet for at forbedre jægerens træfsikkerhed.

Køkkenbordsforligets vigtighed

Køkkenbordsforligets betydning kan ikke overvurderes. Hvis ikke det var lykkedes Kristian Raunkjær at få skabt et godt og tillidsfuldt forhold til de øvrige organisationer på naturområdet, er det ikke til at vide, hvordan de jagtlige muligheder havde set ud i dag, men det er helt sikkert, at jagten havde stået langt ringere, end tilfældet

Niels Henrik Simonsen er jægerforbundets mangeårige strandjagtkonsulent. I 90'erne var han sammen med Niels Kanstrup jægerforbundets repræsentanter i forbindelse med arbejdet omkring oprettelsen af de mange reservater.

er i dag. Jægerforbundets konstruktive tilgang og samarbejdsvilje gjorde, at jagten blev bredt accepteret hos såvel befolkning som magthavere. Nøglen var det samarbejde, der blev skabt på tværs af organisationerne i Vildtforvaltningsrådet.

– Det er godt for Danmark at have et vildtforvaltningsråd, der fungerer. Det er en stor styrke både for de forskellige organisationer, politikerne og ikke mindst vildtet og naturen i Danmark at have et sted, der sikrer de langsigtede løsninger. De nuværende medlemmer skal huske at passe på den ganske særlige stilling, som rådet har. Der er meget at passe på. Ellers kan den store indflydelse nemt forsvinde, siger Jane Lund Henriksen, der i mange år var Friluftsrådets repræsentant i Vildtforvaltningsrådet.

Mens forhandlingerne omkring køkkenbordsforliget var i gang, var der mange kritiske røster hos de forskellige organisationer – hvad lignede det eksempelvis, at ornitologerne og jægerne nu skulle til at samarbejde? Hos jægerne var det især strandjægerne, der var nervøse for de nye tider.

– Vi var meget skeptiske, men set med nutidens briller var både køkkenbordsforliget og sammenlægningen af de tre jagtforeninger det rigtige at gøre. I dag bliver strandjagten tilgodeset – dengang var vi bange for, at jagten på fiskeriterritoriet skulle glide helt ud. De bekymringer blev gjort til skamme. Jagten endte med at få en

fordel ud af det. Holdningen til jagten i samfundet har ændret sig til det bedre, og der er heller ikke længere krig mellem de grønne organisationer. Det er godt, at holdningen i dag er, at vi alle sammen skal være her, siger Dansk Strandjagtforenings sidste formand, Jørgen Vesterdahl.

Det brede samarbejde viste sig at være vejen frem:

– I min tid i Vildtforvaltningsrådet gik vi meget langt for at nå til enighed. Der har selvfølgelig været enkelte sager, hvor en eller flere af organisationerne havde et særstandpunkt, men det var mere undtagelsen end reglen. Man skal selvfølgelig ikke være enige for enhver pris, men via kompromiser forsøge at blive enige om, hvad man kan. Jeg oplever desværre, at det er ved at ændre sig. Det er i hvert fald ikke særlig smart, når de enkelte organisationer kører en målrettet lobbyindsats for at få politikerne til at tilgode netop deres særstandpunkt. Det kan måske være godt på den korte bane, men det er som at tisse i bukserne. Hvis man går udenom Vildtforvaltningsrådet, kan man være sikker på, at de andre organisationer også vil gøre det – og så er rådets fremtid på spil, pointerer Kristian Raunkjær.

De gamle forhandlere er alle enige om, at det vil være en stor katastrofe, hvis Vildtforvaltningsrådet skulle miste sin status. Det vil være et problem både i forhold til fagligheden og de langsigtede mål.

Der blev igangsat store kampanjer for at komme anskydningsproblematikken til livs – og jægerne leverede.

Vildtforvaltningsrådets fremtid

Fagligheden i Vildtforvaltningsrådet har gjort, at partipolitiske interesser ikke har påvirket arbejdet i nævneværdig grad.

– Jeg endte med at sidde i Vildtforvaltningsrådet i 32 år – frem til 2014. I den tid var der ikke nogen i rådet, der udnyttede, at den siddende minister eksempelvis var mere fuglevenlig end landbrugsvenlig eller omvendt. Vi har aldrig spillet på ministerens personlige holdning. Vi har altid arbejdet på at aflevere en fair, saglig og grundig indstilling, som ministeren kunne bruge. Det var en styrke, som man skal passe meget på. Flertal skifter som bekendt, så det er derfor dumt for alle parter, hvis man fraviger den tradition om, at det er fagligheden, der er omdrejningspunktet i rådets arbejde, siger Christian Hjorth, der som formand for DOF var ornitologernes repræsentant i rådet.

Der har i rådets historie været flere eksempler på, at politikerne har været på vej til at bryde med traditionen:

– En af miljøministrene i min formandstid, der var meget positiv overfor jagten, foreslog mig engang, at man bare nedlagde Vildtforvaltningsrådet, og så kunne ministeren og jægerne bare køre alting igennem. Jeg sagde, at hvis han kunne garantere, at det ville være sådan til tid og evighed, så ville vi godt kunne lave en aftale. I virkelighedens verden ville det virke-

Jægerforbundet satte fokus på at gøre medlemmerne til bedre og mere ansvarlige skytter. I bladet blev der eksempelvis bragt en lang række artikler med det tema.

lig være en katastrofe, hvis noget så-dant blev en realitet, siger Kristian Raunkjær.

Den tidligere præsident for Danmarks Naturfredningsforening og nuværende formand for Den Nationale Hjortevildtgruppe, der selv er jæger, mener, at Vildtforvaltningsrådet skal være uafhængigt af partipolitiske hensyn. Set i det lys mener han, at de seneste år har været bekymrende for Vildtforvaltningsrådets fremtid.

– I det seneste årti har der været udnævnt flere miljøministre, der ikke vidste ret meget om natur og miljø. Flere af dem forstod heller ikke, hvad fordelene er ved at have et Vildtforvaltningsråd, og man prøvede flere gange at tage magten fra rådet. Under Esben Lunde blev jægerne tilgodeset inden-

for hjortevildtforvaltningen på bekostning af de andre organisationer – selv landbruget. Det virker, som om der har været nogle fremtrædende Venstre-politikere, der har haft for meget at skulle have sagt – og dermed har tilgodeset deres egne jagtinteresser. Jeg frygter, at det forløb kan få konsekvenser for fremtiden i Vildtforvaltningsrådet. For at have et slagkraftigt Vildtforvaltningsråd kræver det, at organisationerne står sammen, advarer Svend Bichel.

Dette var afslutningen på historien om køkkenbordsforliget og Vildtforvaltningsrådets arbejde i de efterfølgende år. På et senere tidspunkt vil vi her i bladet dykke ned flere aspekter af den nyere danske jagthistorie. klj@jaegerne.dk

Som konsekvens af køkkenbordsforliget blev der oprettet en lang række vildtreservater i samarbejde med de lokale aktører. Foto: Colourbox.